

5293
Femte Trinitatis-Søndag 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

9 ms, 12. juli 1846

5te Trinitatis-Søndag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! lad Dit Ord aldrig meer blive os et dødt Bogstav, men lad din Aand være over os, saa Din Tale kan udbryde paa vor Tunge, lad Dit Folk trænge sig frem, hvor de kan høre Dit Ord, og lad det med Din Hellig-Aand virke som en evig Livs-Kraft til Opvækkelse, Oplysning, Opbyggelse og Salighed! Bønhør os i Vorherres Jesu Navn: Fader vor! Du, som er i Himlene!

Herren sagde til *Peder*: frygt ikke! herefter skal du fange Mennesker, og de forlod alle Ting og fulgte ham.

Dette hører paa det Nøieste sammen og det gælder her, som allevegne, at hvad Gud har sammenføiet, maae ei Mennesker adskille; men dog er det ogsaa her kun altfor tit skedt og skeer endnu, saa at Mange talde om at forlade alle Ting og følge Herren som om det gjaldt alle dem, der vilde være Christne, og Følgen blev, at Endeel derved afskrækkedes fra Christdommen og Endeel indbildte sig, de var Helgene, naar de kun lod alle verdslige Ting og Sysler fare, uden at dog Herren eller Hans Apostler havde mindste Deel i alt dette; thi de har aldrig enten tænkt eller sagt Andet end at Enhver skal gjøre hvad Herren siger *til ham* og overlade det til de Andre at gjøre hvad han siger

til dem. Kun naar man ikke har Herrens og Hans Apostlers Aand, kun da kan man indbilde sig, det gaar an -

Ch. V. saa hørde vi da atter det deilige Evangelium om Fiskerne ved Genezarets Sø, som Herren kaldte til at være Menneske-Fiskere, og som strax forlod Skib, Handtering, Frænder og Venner og alle Ting for at følge Kaldet, og kunde vi spørge dem selv: om de havde fortrudt det, da vilde de vist nok sige os meget, som Ingen af os veed, men vi veed Alle, at de vilde prise den Herre, som selv heneden aldrig lod dem fattes hvad de behøvede og giver histoppe hundredefold for Alt hvad der heneden i Sandhed forlades for hans Skyld. Ja, det var disse Tre, som strax, da de kaldtes, forlod alle Ting og fulgde ham, det var dem, som paa Forklarelsens Bjerg alt heneden saae hans Herlighed og havde kun det Ønske, at det maatte varet evindelig, og hvem kan tvivle om, at der er endnu langt bedre at være hvor de nu er og boe med Moses og Elias for hans Ansigt evindelig.

Men naar vi nu tale saa og Nogen spørger os: om da ogsaa vi har forladt alle Ting og fulgt Herren, eller om vi virkelig kan troe paa Apostlernes Lykke og Saligheden i Hans Følge uden at ville træde i deres Fodspor, da falder der let Mørke over os, saa vi fristes til enten at vende Øiet bort fra den store Salighed, som om de Offere, den krævede, var os umuelige, eller fristes paa den anden Side til at tænke, man behøver kun udvortes

5te Trinitatis-Søndag 1846

at vende Ryg til de jordiske Ting og Sysler for at have Apostlernes Kald og faae deres Krone.

Saaledes fristes vi i Mørket til begge Sider, men hvad har Mørket med os at gjøre, som troe paa Sønnen, det evige Lys, og har det Løfte af ham, at vi skal aldrig gaae i Mørke? Hvorfor oplade vi ikke vore Øine og see, hvad der er soleklart, at netop fordi vi

er Alle som Lemmer paa det samme Legeme, netop derfor har vi, som Apostelen vidner, ikke eens Forretning, thi dersom hele Legemet var Øie, hvor blev da Hørelsen, og dersom Alt var Hoved, hvor blev da Hænderne. Enten det derfor synes os tungt eller let *saaledes* at forlade alle Ting, som de Tre ved Genezarets Sø, saa skal vi ikke gjøre det, med mindre vi kaldes af Herren dertil, altsaa med mindre Han lover at gjøre os ligesom Hine til *Menneske-Fiskere* og betager os ligesom han betog dem Frygten ved sit guddommelige: *frygter ikke!*

At forlade alle Ting og følge Herren kan nemlig godt forstaaes blot om at løsrive *Hjertet* fra de jordiske og timelige Ting og give det til Herren, som skrevet staaer: min Søn, min Datter, giv mig dit Hjerte, og dertil er vi aabenbar alle kaldte, som er kaldte til Borgerskab i Himlen, thi som Herren siger: hvor Skatten er, vil *Hjertet* være, og som al Erfaring lærer, findes Himlen kun i *Hjertet*, naar *Hjertet* er i Himlen, saa derom er intet Spørgsmaal, men at forlade alle Ting og følge Herren *saaledes* som Simon Peder og Zebedæi Sønner, altsaa udvortes

5te Trinitatis-Søndag 1846

og øiensynlig at forlade Alt hvad vi har og hidtil syslede med i denne Verden, derom er Spørgsmaalet og dertil alene hører Svaret: nei, det skal vi ingenlunde Alle, men kun de, som dertil kaldes af Herren. Paa den ene Side kan nemlig *Hjertet* godt løsrives fra Verden, skiøndt vi staae midt i den og sysle flittig med det Forgængelige og paa den anden Side har Erfaring lært det utallige Gange, at selv de Rigeste kan udvortes forlade Alt og skjule sig i Ørken, uden at deres Hjerte derfor hænger mindre ved Verden, deres Magt og Ære eller deres Lyst og Glæde, og endelig har vi i denne Verden, som Apostelen siger, ingenlunde eens Forretning, men hver den, hvortil vi er kaldte og udrustede, thi det er Guds Villie, ikke at vi alle heneden skal gjøre Eet og det Samme, men Enhver hvad han kan bedst og hvad der er nyttigst.

Ligesom det nu er i de verdslige Riger, at Mængden af Borgerne passer hver Sit, og nogle Faa i Forhold er *Embedsmænd*, som meer eller mindre maa opgive borgerlige Sysler for at kunne passe deres Tjeneste, saaledes er det ogsaa i Guds Rige paa Jorden, saa

det kommer nødvendig i stor Forvirring, naar Alle vil være Apostler, eller dog bære sig ad, som de var det, og dette mine Venner! er det Første, vi maae lægge paa Hjerte, naar Dagens Evangelium ret skal blive os klart og kiært, opbyggeligt og lærerigt.

Er de alle Apostler, spørger han, som selv var det, er de alle Propheter? er de Alle Lærere? og svarer det bestemteste Nei, saa naar vi skal tænke Apostolisk maae vi, langt-fra at tænke, vi alle har Apostel-Kald, meget mere bekiende, at Ingen af os har det, og at hvem der *udvortes* skal forlade andre Sysler for at

5te Trinitatis-Søndag 1846

følge Herren, maa ikke blot føle indvortes Drift, men ogsaa have *udvortes* Kald til at forkynde Guds Rige; thi dersom alle Fiskerne ved Genezarets Sø end sige da hele den utallige Skare, som der var stimlet sammen for at høre Guds Ord, havde spurgt Herren, om de ogsaa skulde forlade alle Ting og følge ham, da vilde han aabenbar sagt: gaaer I bort med Fred, thi jeg har jo aldrig sagt, jeg vilde gjøre eder til Menneskefiskere.

Paa dit Ord, sagde *Peder*, vil jeg udkaste Garnet, og da han gjorde det, fik han Guds Velsignelse, og det skal være os Pant paa, at selv hvad Verden kalder den ringeste Syssel og Handtering ei blot kan drives af en Christen, men har, naar den drives i Jesu Navn, med Tro paa Hans Ord og Tillid til hans Magt, Guds Velsignelse med sig, ja, selv Ap[o]st[elen] *Peder* fiskede jo i den Galilæiske Sø *efter* Herrens Opstandelse og Aposte-len Paulus gjorde Telte om Natten for at kunne uden Forhindring og uden at være Nogen til Besvær, forkynde Guds Ord om Dagen, saa ikke engang til at være Apostel hørde det *udvortes* for bestandig at forlade alt Andet, men det hørde kun til Apostler-nes Kald, mens Herren selv personlig var deres Lærer og Opdrager.

5te Trinitatis-Søndag 1846

Medens vi derfor Alle saamange, som troe, baade Lærere og Tilhørere, skal kappes om at løsrive Hjertet fra alt det Forgængelige, da lad det staae klart for os, at vi er ingenlunde alle kaldte til *udvortes* at forlade Alt, ja, at selv vi, som har *udvortes* Kald af Herren til at forkynde Evangelium, kun dermed er kaldte til *udvortes* at forlade hvad der vilde hindre os fra trolig at gjøre vor Gierning i Herren.

Men, spørger man med Rette: hvad vil det sige at faae et *udvortes* Kald af Herren, at kaldes christelig til at forkynde Evangelium, thi det er jo dog ingenlunde det Samme som at kaldes verdslig dertil, Vor Herre Jesus, som kaldte Simon Peder og alle Apostlerne, han hørde jo hverken til *Arons* og *Levi* Stamme eller til det jødiske Raad, men havde begge imod sig, og har tit midt i Christenheden havt baade i det Hele den saakaldte Geistlighed og den verdslige Øvrighed imod sig, og ved hvem kalder han da sine Embedsmænd og Sendebud?

Ved dem, som er hans Embedsmænd og Sendebud, maae vi nødvendig svare, uden at ændse den Indvending, at de skulde være ukiendelige, thi vist nok er de ukiendelige for Verden, men ingenlunde for Herrens Aand, og hvem der ikke

5te Trinitatis-Søndag 1846

har Herrens Aand, har jo heller intet *indvortes* Kald til at forkynde hans Evangelium. Altsaa, ligesom Propheterne i det Gl. Testamente kaldtes, den Ene af den Anden, saaledes kaldes Herrens Sendebud i det Ny Testamente, og vi har et Exempel derpaa selv i Herrens egne Dage, thi læse vi ikke strax i Begyndelsen af Johannes Evangelium, at da Herren havde kaldt Philippus, fandt Philippus Nathanael: vi har fundet ham, som Moses i Loven og Propheterne har skrevet om, Jesus af Nazaret, og da Nathanael spurgde: kan der komme noget Godt fra Nazareth, sagde Philippus til ham: kom og see! Ligesom der nu var falske Propheter i Israel, saaledes er der ogsaa altid falske Apostler og Evangelister i Christenheden, som vi, efter Herrens Ord, skal vogte os for, men derfor er det lige vist, at til Herren kommer øiensynlig igien, er der intet andet gyldigt Kald til at være hans Sendebud end det som udgaaer til os fra En, som er det og stadfæstes af Hans Aand, som kommer over os.

Deiligt, som det var med Apostlerne: de kaldtes aabenlydt af Herren selv, de forlod alle Ting og fulgde ham og Han udrustede dem til Embeds-Gierningen, ja, arbeidede selv med og stadfæstede Ordet ved medfølgende Tegn; men ak, hvordan er det nu? Paa den ene Side udraabes det vel med stor Sikkerhed, at hvem der kaldes af Christi Statholder, kaldes af ham selv, og at naar de kun udvortes forlade alle verdslige Ting og følge ham, da udruster han dem til Embedsgierningen, arbejder selv med og stadfæster Ordet,

5te Trinitatis-Søndag 1846

men Erfaring har lært giennem Aarhundreder og lærer daglig, det er ikke sandt. Paa den Anden Side tænker man enten, at hvem der kiender lidt til Bibelens Grundprog og til hvad der staaer i en Deel andre Bøger og beskikkes saa af den verdslige Øvrighed til at forkynde Evangelium, han har Herrens Kald og er udrustet til at rygte det, eller man tænker, at enhver som føler Lyst til at forkynde Evangelium, han har ogsaa uden videre Herrens Kald dertil og vil af ham blive udrustet med Alt hvad han behøver; men begge Dele har ogsaa Erfaringen længe lært og lærer daglig, er tom Indbildning, saa de fleste alvorlige Mennesker er aldeles i Vilderede baade om deres eget og Andres christelige Kald til at være Herrens Sendebud og hans Ords Tjenere.

Dette kan imidlertid ikke være Herrens Skyld men maae være Menneskenes, og hvormeget de end har forvirret Sagen, kan de dog umuelig hindre Herren fra at oprede den, hvor tykt end Mørket leirer sig over Herrens Huus kan det dog umuelig hindre ham fra at aabenbare sig som det sande Lys, mægtig til at oplyse hvert Menneske, som kommer til Verden end sige da hvert Menneske, som Han har udvalgt til Tjener og Sendebud. Sagen er da ogsaa klarlig den: vi skal altid, giennem hvem det end sker, igrunden kaldes af ham selv, vi skal forlade Alt hvad der vil hindre os i at følge Kaldet,

og Han maa selv udruste os til at rygte Hans Ærende ved den samme Aand, som Han gav sine Apostler.

5te Trinitatis-Søndag 1846

Guds Ords Hørelse, Troen, Tegnet, Ydmygelsen, Kaldet, Opmuntringen, Udrustningen, det er, efter Dagens Evangelium, hvad der skaber Apostle og det maa igrunden være alt det Samme og Det alene, der til enhver Tid skaber Herren Sendebud og hans Evangelium levende, kraftige Redskaber, thi skøndt Tjenesterne er forskellige, saa er dog Herren den Samme,